

Vestnordisk Råd

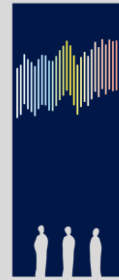
Althingi, Kirkjustræti 12st
IS-101 Reykjavik
Island

vestnordisk@althingi.is

www.vestnordisk.is

Inga Dora Markussen

T; +354 5630 731

VESTNORDISK RÅD

Kort præsentation af oplæg og oplægsholderne

Vestnorden i Arktis.

Fra vision til virkelighed

- en konkretisering af den fælles vestnordiske strategi i Arktis

31. januar – 1. februar 2015 i Aasiaat, Grønland

Oplægsholder,
Sekretariatschef, Kinas
Polarforskningsinstitut, Kina

Arktiske Strategier – overensstemmelser og uoverensstemmelser

De Vestnordiske lande har vedtaget forskellige fælles eller individuelle strategier for Arktis. Kongeriget Danmarks strategi for Arktis 2011-2020 viser et "ligeværdigt partnerskab" mellem Danmark, Grønland og Færøerne, der fokuserer på en fredelig, bæredygtig og økonomisk udvikling i regionen.

Regeringen i Færøerne har i april 2013 også vedtaget en uafhængig skøn for en Arktisk strategi og Grønlands ledere har understreget betydningen af en udvikling set i en økonomisk, kulturel, juridisk, social, geografisk og politisk perspektiv. Island skitserer med sin parlamentariske beslutning for Islands Arktiske politik sin holdning til arktiske anliggender, og der kan i de officielle dokumenter og i den intense debat op til beslutningen findes mange synergieffekter med det Vestnordisk samarbejde. I det lys vil strategierne blive vurderet ud fra et Vestnordisk perspektiv, hvor samarbejdsmuligheder samt mulige interessekonflikter vil blive gransket.

Ideen med at udgive en fælles Vestnordisk strategi for Arktis vil blive analyseret via mulige fordele og ulemper for øget Vestnordisk samarbejde i Arktis. Endelig vil forslaget om at etablere en Vestnordisk frihandelszone, med det mål at styrke de regionale økonomier samt eksport, blive set i sammenhæng med Vestnordisk Strategi for Arktis.

Kort om:

Egill Thor Nielsson er sekretariatschef for China-Nordic Arctic Research Center (CNARC) og gæstelærer på Polar Research Institute of China (PRIC). Han er forfatter til en rapport om økonomisk samarbejde i Vestnorden mellem Færøerne, Grønland og Island. Rapporten blev præsenteret på Vestnordisk Råds temakonference i 2014 på Sandø, Færøerne.

Oplægsholder, Direktør i Air Iceland

Er et handelsråd for Vestnorden vejen frem?

I 2012 blev foreningerne, Grønlandsk-Islandsk handelskammer, GLIS og Færøsk-Islandsk handelskammer, FOIS, stiftet. Foreningernes formål er at styrke handel og økonomisk samarbejde mellem de respektive lande ved blandt andet, afholde oplysende møder, konferencer, og formidle oplysninger om erhverv, investerings- og handelsmuligheder i hhv. på Grønland og i Island, på Færøerne og Island.

Nu er der gået over to år siden handelskammerne blev stiftet. Hvordan ser status ud idag? Har landene øget samarbejdet og samhandelen imellem sig? Hvilke hindringer er man stødt på og hvilke muligheder er der for at styrke handelen?

I rapporten "Vestnordens arktiske samarbejde mellem Færøerne, Grønland og Island" foreslås det, at Vestnordisk Råd etablerer en handelsmæssig og økonomisk platform for at fremhæve dialogen og fremme mulighederne og den økonomiske udvikling i Arktis. Det har fået overskriften Handelsråd for Vestnordisk Arktis (West Nordic Arctic Business Council eller WNABC).

Vestnordisk Råd vil kunne fremme sine regionale interesser ved at åbne sit eget handels-mæssige og økonomiske forum for et internationalt publikum og i denne sammenhæng præsentere de umådelig store muligheder i Vestnordisk Arktis.

Hvordan ser handelskammerne GLIS og FOIS på denne idé om et handelsråd for Vestnordisk Arktis? Er tiden inde til at landene ser på regionen som en helhed, og slå sig sammen i et forum for at drøfte win-win mulighederne ved sådan et forum?

Til sammenligning kan man fremhæve at Arktisk Råd har etableret business to business forumet, Arctic Economic Council. Beslutningen blev taget under det canadiske formandskab i Arktisk råd i maj 2013 i erkendelsen af at forretningslivet spiller central rolle for den bæredygtige udvikling af mennesker og samfund i Arktis.

Målet med Arctic Economic Council er:

- fremme erhvervsudvikling i Arktis,
- engagere sig i dybere cirkumpolare samarbejde, og
- give et forretningsmæssigt synspunkt til arbejdet i Arktisk Råd

Árni Gunnarsson, direktør for Air Iceland, og bestyrelsesmedlem af Handelskammeret mellem Grønland og Island, GLIS fremlægger på vegne af begge handelskamre, GLIS og FOIS forholder sig til spørgsmålene stillet her foroven.

Kort om:

Árni blev udnævnt til administrerende direktør for Air Iceland i marts 2005. Han har tidligere arbejdet som direktør for salg og marketing hos Air Iceland, administrerende direktør hos Iceland Travel Bureau / ITB, administrerende direktør for Travel Island og direktør for Icelandair Holidays. Han arbejdede for FTI tysk rejsearrangør i München som direktør for Risk Management i 1993-1997. Árni uddannet i økonomi fra Augsburg Universitet, Tyskland. Han var formand for den islandske Travel Industry Association mellem 2008 og 2014, og han er medlem af bestyrelsen for ERA, European Regional Airline Association siden 2014.

Anders Stenbakken

Oplægsholder,
Bestyrelsesmedlem i NATA

Turismesamarbejdet i Vestnorden

North Atlantic Mapping projekt er et eksempel på et marked intelligence projekt, der – med udgangspunkt i kortlægning af turismetyper i Vestnorden – har til formål at skabe et videnskabsmæssigt fundament for et tættere vestnordisk samarbejde mht. koordinering af markedsføringsindsatser og partnerskabsopbygning.

Om NATA

En vestnordisk organisation der fremmer og støtter samarbejde inden for turisme i de 3 lande: Grønland, Island og Færøerne. Vi skaber muligheder for og tildeler støtte til samarbejde, joint ventures og kulturel udveksling i regionen.

NATA's vision

- At promovere de vestnordiske lande som en turistdestination
- At opmuntre til koordineret markedsføring af regionen
- At yde tilskud og rejsestøtte til projekter, som formidler vores vision
- At bidrage til at øge kvaliteten af vores turistservices i regionen
- At opbygge partnerskaber på tværs af de deltagende lande
- At fremme videndeling, produktudvikling og innovation

Kort om:

Anders Stenbakken er Adm. Direktør Visit Greenland, Grønlands Turistråd, og bestyrelsesmedlem i North Atlantic Tourism Association, NATA. Han var formand for NATA indtil nytåret. Derudover er han Styrekomitémedlem i Arctic Winter Games, som holdes i Nuuk i 2016. Han har en bred erfaring indenfor turismen i Grønland, og har arbejdet som direktør for Destination East Greenland. Han har derudover været co-producer på tv-serien „A taste of Greenland“ som vises blandt andet i BBC i disse år. Så har han arrangeret adventureløbet „The Arctic Team Challenge“ som foregår i Østgrønland.

Oplægsholder, Lektor,
Syddansk Universitet,
Danmark

Frihandelsaftale mellem Færøerne, Grønland og Island – den juridiske vinkel

Den juridiske vinkel på spørgsmålet om indgåelse af en frihandelsaftale mellem Færøerne, Grønland og Island indeholder to hovedelementer. For det første en redegørelse for og analyse af den eksisterende juridiske ramme og for det andet hvilke overvejelser, der fra en juridisk vinkel vil være relevante, i det tilfælde, at en sådan aftale er juridisk mulig og ønskelig.

Den juridiske ramme – tre perspektiver

Den juridiske ramme defineres fra tre perspektiver: World Trade Organization (WTO), EU (og andet samarbejde), samt Rigsfællesskabet.

WTO-perspektivet omfatter to problemstillinger. For det første de tre landes status i WTO – spørgsmålet om medlemskab og for det andet hvilke indholdsmæssige og processuelle rammer WTO sætter for indgåelse af frihandelsaftaler.

Fra EU perspektivet er det i første omgang nødvendigt at analysere de tre landes status i forhold til EU og om dette har indflydelse på kompetencen til at indgå en aftale. En yderligere relevant overvejelse i forhold til EU perspektivet er konsekvenser af en af de tre landes eventuelle medlemskab af EU. Endelig vil det være relevant at overveje en aftales konsekvenser i forhold til eksisterende internationalt samarbejde mellem en eller flere af de tre lande og EU eller andre stater.

Fra et Rigsfællesskabeligt perspektiv er rammerne for indgåelse af en frihandelsaftale defineret af Færøernes og Grønlands forfatningsretlige mulighed for at indgå aftalen.

Relevante overvejelser vedrørende en aftale

Indgåelse af en frihandelsaftale mellem de tre lande kan tage tre former. Det kan besluttes, at Grønland skal tiltræde Hoyvik-aftalen i uændret form, at Hoyvik aftalen skal ændres inden Grønlands tilslutning eller, at en helt ny aftale skal etableres. I alle tre tilfælde bør – som konsekvens af at aftalen har mere end to deltagere - indgå overvejelser omkring etablering af en institutionel ramme, herunder hvorledes uoverensstemmelser omkring fortolkning og anvendelse af aftalens bestemmelser håndteres. I denne sammenhæng vil det også være relevant at overveje mulighed for og konsekvenser af en eventuel fremtidig udvidelse af medlemskabet.

Hoyvik-aftalen er anmeldt i WTO og der er så vidt vides ikke stillet spørgsmål ved dens WTO medholdelighed. I de to øvrige tilfælde er det endvidere nødvendigt at sikre sådan overensstemmelse med kravene i GATT artikel XXV.

Kort om:

Bugge Thorbjørn Daniel, Ph.d, er lektor i folkeret på SDU. Jeg har siden 1997 beskæftiget mig med WTO, først i mit juridiske speciale, dernæst i

min ph.d. afhandling og har siden i form af undervisning og vejledning på såvel Københavns Universitet som Syddansk Universitet. Udover WTO's regler underviser og forsker jeg endvidere i folkeret og EU-ret. Jeg indgår i det tværfaglige Center for War Studies på SDU, hvor arktiske spørgsmål har en fremtrædende rolle og sidder på femte år i bestyrelsen for Dansk Institut for Internationale Studier.

Sigríður Huld Blöndal

Oplægsholder, Direktør
Arctic Circle Secretariat,
Island

Arktis og dets potentialer - set udefra

Som følge af klimaændringerne har Arktis fået megen international og geopolitisk opmærksomhed. Stater og internationale organisationer konkurrerer om at få adgang til organisationer der beskæftiger sig med Arktis, især i Arktisk Råd, og derved søge at deltage i det multilaterale regionale samarbejde. Det samme gør sig gældende for internationale forskere og akademikere, der alle er involveret i forskellige forskningsprojekter i Arktis.

De Vestnordiske lande ser på mulighederne til at udarbejde en fælles arktisk strategi og har ansøgt om en observatørstatus i Arktisk Råd. Er det vigtigt, at de Vestnordiske lande gør dette i fællesskab? Og derved gi' Vestnordisk Råd mere vægt i den resterende verden.

Hvordan vil verden se ud i 2025, og hvordan kan de Vestnordiske lande drage mest mulig fordel af den geostrategiske placering - sammen og/eller alene? De tre lande kan styrke deres økonomi ved at drage nytte af deres potentialer i Arktis, men hvilke muligheder har vi?

Lad os forestille os, at vi står uden for, og er et land i Asien. Hvilke muligheder ser vi så i Arktis. Hvilke muligheder har de Vestnordiske lande, som vi endnu ikke har set? Lad os forestille os, hvordan verden ser ud i 2025; kan vi forudsige, at der er nogle særlige problemstillinger som de Vestnordiske lande bør fokusere mere på?

Hvad fokuserer de andre arktiske lande på, herunder landene udenfor, når snakken omhandler Arktis. Hvorfor får Arktis så megen opmærksomhed i den globale politik? Hvorfor sender regeringer, institutioner og virksomheder fra hele verden deres delegationer til polarcirklen? Vi, der lever i Arktis, har et behov for at stille disse spørgsmål; og er der muligheder eller trusler, som andre lande ser som noget vi har forbigået, overset, forstået værdien af eller tager for givet? Hvad lægger de andre lande vægt på?

Der er ingen tvivl om, at Arktis er et politisk varmt emne, og hvorfor det? Arktis har i det senere år bevæget sig op i den politiske dagsorden. Transportruter åbner sig, og bringer Asien og Arktis tættere sammen. Minedrift, olie & gas, turisme og transportknudepunkter er alle på dagsordenen i Arktis. Der vil være en masse udfordringer i Arktis.

Jeg vil også tale om Arctic Circle Assembly og hvordan dette har udviklet sig, og på hvilken måde det kan blive frugtbart for de Vestnordiske lande.

Kort om:

Sigríður Huld Blöndal er direktør for Arctic Circle Secretariat som organiserer Arctic Circle Assembly. Hun har en MA grad i internationale forbindelser og skrev i sin MA speciale om Arktis.

Specialets titel er: "*Iceland, the Arctic Council and Cooperation in the Arctic:*

The Role of Government Ministries and Agencies, Research Institutions and Interest Groups."

Heiðar Már Guðjónsson

Oplægsholder, Økonom,
Island

Mulighederne i Vestnorden set ud fra et forretningsmæssigt ståsted

Hvad sker der i verden? Jordens befolkningstal går fra være 7 milliarder i 2012 til 10 milliarder i år 2050. Industrialisering af verden finder sted på samme tid og medfører at efterspørgslen efter råvarer, stiger endnu end sædvanligt.

Arktis rummer 20 procent af alle naturressourcer, og fylder 15 procent af jordens overflade, men rummer samtidig kun 0,04 procent af verdens befolkning. Ekspansion i regionen vil i høj grad øges, og infrastrukturen vil opbygges. Men transport vil være forudsætning for alle projekter.

Nye markedsområder får større betydning

Ikke hele verden vokser. Fra år 1950 til dagen idag har der ikke været befolkningsstigning i Europa, alt imens verdens befolkning er steget fra at være 2,5 milliarder i 1950 til 7,5 milliarder i år. USA har fordoblet sin befolkning, mens verdensbefolkningen er tredoblet i løbet af denne periode. Kina overgik EU i 2008 indenfor verdenshandelen, og overgik USA i 2012, og er nu den tredje største spiller på verdensmarkedet. Det er af enorm betydning for alle lande at handle med tre store markeder. Om to årtier vil Kina sandsynligvis være dobbelt større end USA i verdenshandelen og muligvis flere gange større end i EU.

Transport er grundlaget for god livskvalitet

Før de dage man havde transport var et område isoleret og havde en meget begrænset potentiale for handel. De fleste var nødt til at selvforsyne sig og uddelegering af arbejde næsten umuligt. Ved transportens komme ændredes livsbetingelserne fuldstændigt. Den mest effektive transport er søtransport, mens transport på land er dernæst effektivt. Flyfragten er dyrere, men kan ofte være mere optimal over kortere afstande end andre transportformer.

Samhandel er grundlaget for levestandarden. Aldrig før har så mange fået uddannelse, adgang til sundhedssystemer og anstændig levestandard i verden som nu. Årsagen til dette skyldes samhandlen som bygges på verdens transportnet. Med handel kommer specialisering hvor hver udfører det han/hun bedst er bedst til. På denne måde er det muligt at bruge arbejdskraften, de levende og ikke levende ressourcer, og samt

mulighederne til gavn for alle.

Samarbejde og handel mellem landene har stor betydning
I samhandelen er ens fortjeneste ikke den andens tab. Frihandel, hvor der konkurreres på markedet drejer sig om, at alle får noget ud af det, for da ville den anden part ikke have handel med den anden, hvis han taber på det. Det er kun under monopol-situation hvor ingen andre valgmuligheder er, at den anden part kan tabe på handelen.

Islands erfaringer er gode

Islandske selskaber havde samhandel med færøske virksomheder, indenfor brændstofdistribution og telekommunikation, som medførte øget konkurrence, til glæde for alle. Antallet af arbejdspladser, kvalitet og service til kunder og priser blev forbedret.

Island tog et stort spring fremad som forbedrede livskvaliteten, da deres monopol blev opgivet, og islændingene selv fik opbygget sit eget transportnet. Derved blev muligt at handle, hvor det var mest hensigtsmæssigt og som fik fremmet eksporten enormt meget. Ved eksport skabes der muligheder for import på andre varer som før ikke var tilgængelige. Det har stor betydning at eksporten er effektiv for at levestandarden forbedres.

Efter at Island fik åbnet for handelen med omverdenen kom internationale virksomheder til landet. Opbygningen af moderne fiskeflåde begyndte netop med ankomsten af skotske brødre, som fiskede udenfor Hafnafjörður, og underviste islændinge i håndteringen af motorbåde, i stedet for de gale robåde. Siden da har det islandske fiskeri har været i front internationalt. Denne vidensdeling fik stor betydning og gjorde en enorm forskel, og sker ikke uden samarbejde mellem nationale og internationale organer. Det samme kan man sige om opbygning af aluminiumsindustrien i Island, som nu sælger islændingene know-how til aluminiumssmeltere ude i den store verden. Opbygningen startede i 70'erne ved at da et schweizisk firma anlagde smelter.

For at have international handel, er det nødvendigt at der forefindes frihandelsaftaler, for at sikre, at transaktionen foregår i overensstemmelse med de foreskrevne regler.

Lande som har der har en homogen produktion, og er ikke selvforsynende med alle produkter, profiterer mest på frihandelsaftaler. Det er vejen til det at effektivt at udnytte transportnettet, fordele opgaverne som følge af det, og dermed international levestandard.

Kort om:

Heiðar Már Guðjónsson er islandsk økonom. Han har arbejdet i to årtier på de internationale finansielle markeder, New York, London, og Zürich, det meste af tiden som investor.

Heiðar Már Guðjónsson er bestyrelsesformand for Vodafone i Island og på Færøerne. Bestyrelsesformand for Eykon Energi, et islandsk - norsk olieefterforskningsselskab. Han er bestyrelsesmedlem for Islands næststørste forsyningsselskab, HS Veitur, og er bestyrelsesformand i et selskab ejer og driver vandkraft. Han er bestyrelsesmedlem i Arctic Chamber of Commerce og bestyrelsesmedlem i Arctic Circle Conference.

Oplægsholder, Direktør,
NORA, Færøerne

Nyt regionalpolitisk initiativ i Nordisk Ministerråd: Vestnordisk udviklingsstrategi

Inden for det regionalpolitiske område lægges der nu op til, at der i regi af Nordisk Ministerråd skal udarbejdes en vestnordisk udviklingsstrategi som supplement til det regionalpolitiske samarbejdsprogram. Arbejdet er ikke konkret gået i gang, men har relevans for temakonferencens drøftelser, da de to initiativer kan understøtte hinanden.

NORA skal efter planerne være sekretariat for den kommende strategiproces.

Kort om:

Lars Thostrup er direktør for Nordisk Atlantssamarbejde, NORA, som er en mellemstatslig organisation under Nordisk Ministerråds regionalpolitiske samarbejdsprogram.